

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky
před Evropským soudem pro lidská práva

D. H. a ostatní proti České republice

(podklad k bodu 2a jednání Kolegia dne 28. února 2018)

1. ZÁVĚR SOUDU

V rozsudku ze dne 13. listopadu 2007 velký senát Soudu konstatoval, že nadměrným zařazováním romských žáků do škol pro lehce mentálně postižené došlo k porušení práva stěžovatelů, 18 romských žáků, na rovný přístup ke vzdělání (porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 2 Protokolu č. 1).

Anotaci i překlad rozsudku naleznete [zde](#).

2. VÝKON ROZSUDKU

A. AKTUÁLNÍ STAV

Dne 7. června 2017 Výbor ministrů Rady Evropy přijal rozhodnutí, v němž mj. uvítal reformu základního vzdělání, kterou přinesla novela školského zákona č. 82/2015 Sb. a navazující vyhlášky Ministerstva školství, vyzval české orgány k přijetí všech opatření, kterými zajistí její úspěšné naplnění v praxi, vyjádřil očekávání, že v následujících letech bude počet romských žáků integrovaných do hlavního vzdělávacího proudu stoupat a že se tento trend projeví již ve školním roce 2017/2018, a vyzval příslušné orgány ke sběru nezbytných dat, která ukáží praktický dopad reformy, a to zejména ve vztahu k romským dětem, a k předložení další zprávy v únoru 2018.

Více naleznete [zde](#).

Dne 15. února 2018 byl Výboru ministrů v souladu s výše uvedeným rozhodnutím předložen aktualizovaný akční plán výkonu rozsudku. Výbor ministrů v něm byl zejména informován o:

- novelizací vyhlášky č. 27/2016 Sb., jejichž cílem bylo odstranění nedostatků, které byly zjištěny během prvního roku uplatňování podpůrných opatření v praxi (vyhlášky č. 270/2017 a 416/2017 Sb.);
- reformě financování společného vzdělávání;
- reformě regionálního financování;
- vzdělávání pedagogických a poradenských pracovníků;
- prvotních poznatcích z fungování revizního pracoviště v oblasti diagnostiky; a
- o výsledcích sběru dat za školní rok 2017/2018.

Výsledky kvalifikovaných odhadů z více než 4 000 základních škol přinesly zejména následující zjištění:

- 85,4 % romských žáků v základních školách je vzděláváno podle běžného rámcového vzdělávacího programu (v roce 2016 85,0 %);

- 12,7 % romských žáků v základních školách je vzděláváno v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením;
- z romských žáků vzdělávaných v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením je:
 - 5,6 % vzděláváno podle bývalé přílohy k rámcovému vzdělávacímu programu pro žáky s lehkým mentálním postižením (v roce 2016 8,0 %);
 - 7,1 % podle nového rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy (v roce 2016 5,1 %);
- romští žáci tvoří 29,5 % všech žáků vzdělávaných v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením (v roce 2016 30,9 %);
- podíl počtu romských žáků vzdělávaných podle nového rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy činí 24,7 % ze všech žáků vzdělávaných podle tohoto vzdělávacího programu (v roce 2016 26,2 %); u bývalé přílohy k rámcovému vzdělávacímu programu pro žáky s lehkým mentálním postižením je tento podíl 39,0 % (v roce 2016 34,8 %);
- v prvních třídách základních škol je situace následující:
 - do prvních ročníků základní školy nastoupilo celkem 4 270 romských žáků;
 - mezi žáky prvních tříd je celkově 869 žáků, kteří mají diagnostikováno lehké mentální postižení a vzdělávají se upraveného rámcového vzdělávacího programu; z toho je 151 žáků romských, čili 17,3 % z celkového počtu žáků, kteří se v prvních třídách vzdělávají podle tohoto upraveného vzdělávacího plánu;
 - podle upraveného rámcového vzdělávacího programu pro žáky s lehkým mentálním postižením se vzdělává 3,5 % všech romských žáků, kteří nastoupili do prvních ročníků základních škol.

B. PROJEDNÁNÍ VÝKONU ROZSUDKU VÝBOREM MINISTRŮ RADY EVROPY

Rozsudek bude s největší pravděpodobností zařazen na ústní jednání červnového zasedání. Postoj Výboru ministrů lze v tento okamžik obtížně předvídat. Lze mít nicméně za to, že s ohledem na opět velmi mizivý dopad přijatých opatření v praxi (podíl romských žáků vzdělávaných podle programů pro žáky s lehkým mentálním postižením meziročně poklesl o 1,4 %), bude postoj Výboru ministrů patrně méně vstřícný, než tomu bylo v předchozích dvou letech. Ve Výboru ministrů nicméně panuje i jisté pochopení pro to, že nový systém vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nezbytně vyžaduje určitý čas, než se významněji projeví v praxi, a jeho plné zavedení bylo navíc rozloženo do dvouletého přechodného období, které dosud neskončilo.